SLOVO S VELKÝM „S“

Židům 1,1-14

Bůh mluví

Velkým ujištěním našeho dnešního textu Bible je to, že **Bůh mluví**. V tom spočívá křesťanská naděje, že Bůh mluví, že se s námi snaží navázat kontakt, že nás chce oslovit, že se nám chce představit, že chce, abychom se s ním setkali, abychom ho vnímali, slyšeli a poznali, abychom s ním mohli vstoupit do rozhovoru a tím i do jeho blízkosti a do společenství. Je to důležité sdělení o Bohu. Pro mnoho lidí Bůh jednoduše není, anebo pokud je, pak je to spíše jakási neosobní vesmírná síla, která sice nějak proniká univerzum, je „nad námi“, ale pro nás lidi nemá žádný větší význam. Nedá se s ní popovídat. Nedá se jí svěřit ani se s ní nedá přít. Oproti tomu Bůh, který mluví, je Bůh, který se nám může stát protějškem a partnerem v dialogu. A po pravdě jestli člověk nějakého Boha hledá a potřebuje, pak je to jedině Bůh, který slyší a mluví. A takovým Bohem je ten, o kterém mluví Bible. Můžeme povědět, že v jistém úhlu pohledu je Bible právě svědectvím o dialogu Boha a člověka, nejčastěji s jeho lidem Izraelem. Bible, kterou dodnes čteme, je svědectvím o tomto rozhovoru Boha s lidmi.

A tak nejprve slyšme to základní ujištění Bible, že Bůh mluví. Je to skutečně radostné ujištění, protože jak víme, Boží mluvení má **tvůrčí moc**. Vždyť všechno co je, bylo stvořeno Božím slovem. A jestliže slyšíme, že Bůh mluví, pak u něj si můžeme být jisti, že nikdy nemluví marně, planě nebo do větru. Kdykoli Bůh něco říká, má to v sobě tvůrčí moc, něco se může změnit, něco nového se může stát. Přesně podle slova Izajášova: *„Tak tomu bude s mým slovem, které vychází z mých úst: Nevrátí se ke mně s prázdnou, nýbrž vykoná, co chci, vykoná zdárně, k čemu jsem je poslal“* (Iz 55,11). V ujištění, že Bůh mluví také slyšíme, že Bůh je **blízko.** Není odtažen, není vzdálen, mluví a to znamená, že je na blízku. Rozhovor vytváří blízkost. Vzájemné naslouchání a mluvení, možnost vyjádřit to, co je v hloubi našeho srdce a zároveň takto přijmout druhého. A to není vždy samozřejmé. Zemře-li komunikace, ztratí se blízkost. Dokud spolu lidé mluví, je šance, že se něco změní. Když už spolu mluvit přestanou a nezmění to, je to znamení konce. Také proto je pro nás tak vzácné to ujištění, že Bůh mluví. Mluví-li, je na blízku. Mluví-li, je možno se s ním setkat a vstoupit do společenství s ním.

Jak Bůh mluví?

Pověděli jsme si, že Bůh mluví. Náš text také přibližuje jakým způsobem Bůh mluví. Pro biblického autora je důležité srovnání dříve a dnes. Ukazuje, že tu je rozdíl v tom, jak mluvil Bůh v minulosti (dějinách Izraele ve SZ) a jak promluvil teď. *„Mnohokrát a mnohými způsoby mluvíval dříve Bůh k otcům ústy proroků“* (v. 1). Jednou větou je zde shrnut strhující příběh Starého zákona jako doby, kdy Bůh hledal stále nové a nové způsoby jak oslovit svůj lid, Izrael. Ze stránek SZ víme, o celé řadě **proroků,** Božích poslů, Božích mluvčích, kteří v Izraeli působili a snažili se Izraelity vést k Bohu. „Mnohokrát a mnohými způsoby“ se o to Pán Bůh pokoušel. Jak známe tu historii starého Izraele, víme, že to bylo dosti často marné snažení. Izrael mnohokrát slyšel Boží hlas ústy proroků, ale mnohokrát tento hlas také zahlušil, odmítl, nepřijal. Proroci byli nejednou pronásledování. V některých případech dokonce zabiti, protože slovo od Boha, které přinášeli, vždy nějak tnulo do živého, do svědomí a to neumí každý přijmout. Přijmout to dokáže člověk, který je pokorný před Bohem. A to Izrael a jeho králové, šlechta, ale i obyčejný lid až příliš často nebyli. Proto slova proroků nepřijímali, odporovali jim. Oč slavnější byly doby, kdy třeba nějaký král na slova Božích proroků odpověděl pokáním a nápravou. Tehdy bylo dobře. Jim a s nimi i celé zemi.

Boží mluva skrze proroky byla, jak jsme četli pestrá, vynalézavá, tvůrčí, vždy něčím jedinečná. „Mnohokrát a mnoha způsoby“ mluvil Bůh skrze proroky. Určitě v té pestrosti hrála roli i osobnost jednotlivých proroků. Každý byl něčím originální. A tak i způsoby, jak Boží poselství předávali, byly rozmanité. Od strohých informací, přes barvitou řeč obrazů, symbolů a podobenství, až k dramatickým scénám, které měly ještě intenzivněji cosi sdělit. Prostě mnohokrát a mnohými způsoby mluvil Bůh k Izraeli skrze proroky. Bylo to Boží mluvení k jeho lidu a bylo vytrvalé. Kolik těch proroků jen za celou tu historii bylo! Izrael jim střídavě naslouchal anebo je odmítal, ale ve výsledku se ukázalo působení proroků jako marné. Izrael neposlouchal svého Boha a skončil v Babylonském zajetí. A čteme k tomu: *„Hospodin, Bůh jejich otců, k nim nepřetržitě posílal své posly, protože měl soucit se svým lidem i se svým příbytkem. Oni však Boží posly zesměšňovali, pohrdali jeho slovy a jeho proroky prohlašovali za podvodníky, takže Hospodinovo rozhořčení dolehlo na jeho lid a nebyl, kdo by ho zhojil“* (2 Pa 36,15-16).

Ale nebyl to konec Božího mluvení. Pán Bůh připravoval ještě jedno oslovení Izraele, ale i celého světa. Předzvěstí toho bylo vystoupení Jana Křtitele v judské poušti. Ejhle, po 500 letech je v Izraeli opět prorok. A to znamená, že se blíží nové Boží jednání, nové Boží promluvení. A to je to druhé o čem náš autor v dnešním textu hovoří. Bůh *dříve* mluvil k otcům skrze proroky, mnohokrát a mnoha způsoby. A *dnes* k nám

promluvil znovu a jinak. Celá historie Božího mluvení ve SZ byla dobou jedné velké přípravy na Slovo Boží s velkým „S“. Veškeré Boží jednání s Izraelem a všechno jeho mluvení skrze proroky směřovalo **ke Kristu**. *„v tomto posledním čase k nám promluvil ve svém Synu“* (v. 2). Rozdíl oproti předchozím způsobům Božího mluvení je tu veliký. Bůh mluvil ústy proroků, tedy lidských prostředníků. Nyní Bůh promluvil úplně jiným, novým způsobem. Promluvil skrze svého jednorozeného Syna. Ve vánočním evangeliu si připomínáme, že Bůh se v Kristu stal člověkem. Kristus nám přináší docela novou zkušenost s Boží blízkostí. Bůh už není jen „ten nad námi“, ale je velmi blízko, stává se dokonce jedním z nás a tak nás oslovuje. Tak k nám mluví. Jinými slovy, v Kristu už nemluví Bůh zprostředkovaně, ale přímo. To je to nové a jedinečné. Ježíš říká učedníkům: *„Slovo, které slyšíte, není moje, ale mého Otce, který mě poslal“* (J 14,24). Jinde pak říká Filipovi: *„Nevěříš, že já jsem v Otci a Otec je ve mně? Slova, která vám mluvím, nemluvím sám od sebe; Otec, který ve mně přebývá, činí své skutky“* (J 14,10). Ježíšovo slovo bylo Boží slovo. A to ne zprostředkovaně jako u dřívějších proroků. Ježíš nemá Boží slovo zprostředkovaně, ale protože je Božím Synem, o kterém čteme, že je v náruči Otcově (J 1,18).

Ježíš je Boží Slovo

Proč to bylo tak důležité? Proč nestačilo Boží slovo zprostředkované proroky - lidskými posly, jak tomu bylo dosud? Protože tu nejde jen o učení, které bylo třeba předat. Významné na Ježíši není jen jeho jedinečné a hluboké učení, které nás oslovuje ještě po 2000 letech. Nejen to, co Ježíš říkal a učil, bylo důležité. *On sám* byl důležitý, ba nejdůležitější. Božím slovem není jen to, co Ježíš říká a učí. *On sám* je tím Božím Slovem s velkým „S“. Rozumíme? Kdyby šlo jen o to vyřídit nějaké poselství od Boha, možná by stačil lidský prostředník - třeba Jan Křtitel nebo někdo jiný. Ale Nový zákon nám říká, že Ježíš nejen mluvil Boží slova, ale on sám byl a je Slovem Božím. On sám je moc důležitý. Dobře to vystihl ap. Jan, když popisuje Krista jako Slovo: *„Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo byl Bůh … A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi.“* (J 1,1). Ježíš sám je velkým Božím oslovením. Jistě tím, *co učí*, ale ještě více tím, *kým je*.

A jak je Ježíš sám Božím Slovem? Je pro nás **Slovem naděje a záchrany**. Ježíš je darem Božím tomuto světu, každému člověku. Náš text to připomíná slovy, že Ježíš *„dokonal očištění od hříchů“* (v. 3). Nejen jeho slova, ale i on sám svou osobou a tím, co udělal, mluví. Myslíme tu především na Ježíšovu cestu kříže a na jeho vzkříšení. Ježíš se jako dokonalý a bezhříšný Syn Boží obětoval za nás hříšníky. Vzal náš hřích na sebe, zaplatil svým životem, aby nám přinesl odpuštění hříchů, Boží milost a dal nový začátek. Ten jediný vpravdě spravedlivý dal svůj život za nespravedlivé, ten jediný, který byl bez hříchu, dal svůj život za hříchy nás všech. Tak, jak jsme četli, dokonal očištění od hříchu. A jako takový, čteme tam dále, *„usedl po pravici Božího majestátu na výsostech“* (v. 3). Ten který byl odleskem Boží slávy, výrazem Boží podstaty, který celý vesmír nesl svým mocným slovem, přichází jako Boží Beránek, který snímá hřích světa. Pán vesmíru se stal člověkem a nechal se nenávistnými protivníky přibít na kříž. To proto, že miloval člověka a tento svět, i když to znamenalo pro naši záchranu obětovat vše. Ve vzkříšení se Bůh k Ježíši, který byl lidmi zavržen, přiznal a jeho oběť za nás za všechny přijal. Usedl po pravici Božího majestátu. Je živý i dnes, je Pánem všeho a všech a dosud mluví i k nám. Svým slovem, svým příběhem a především svou obětí za nás za všechny. To vše je to nové Boží promluvení, to Slovo s velkým „S“, které se Bůh chystal celé předchozí věky lidem sdělit.

Bůh mluví. Slyšíme?

Tak tedy Bůh mluví. Bůh mluví skrze velikost, krásu, majestát přírody, vesmíru. Bůh mluví i formou našeho svědomí. Bůh mluví i skrze různé životní okolnosti. Bůh mluví skrze svědectví proroků a apoštolů v Bibli. Ale nejzřetelněji k nám mluví skrze svého Syna Ježíše. V něm poznáváme Boha i sebe novým způsobem. V Kristu slyšíme slovo o našem hříchu, ale také i o naší záchraně, protože Ježíš nesl i hřích můj a tvůj. Ježíš je Slovem Boží lásky, odpuštění a milosti.

Bůh mluví v Kristu. Jak nasloucháme? Jak slyšíme toto Slovo? Platí to i o tomto Slově, že ho Bůh nevnucuje násilím. Čeká, až mu otevřeme srdce a přijmeme ho. A to jistě neplatí jen pro ty, kdo Ježíše ještě neznají a nepřijali jej. To platí i pro dlouholeté věřící, kteří Krista znají a přijímají. Cožpak neznáme chvíle, kdy toto Slovo, navzdory tomu, že jsme věřící, neformovalo naše myšlení a skutky? Myslím, že je to naším každodenním zápasem, zda Boží Slovo - Krista, vpustíme do svého života, nebo si budeme věci zařizovat po svém. Ani pro věřícího není vždy samozřejmé přijímat Boží oslovení v Kristu. Zápasíme asi každý po svém s pokušením zařídit se po svém, jinak, lépe z našeho pohledu.

Přeji nám - a to nejen v době vánoční - abychom přijímali Boží Slovo, abychom se nově otevírali Kristu a jeho Duchu. Tak budeme stále poznávat, že v záplavě slov, která slyšíme, je Kristus jedinou naší nadějí a záchranou. A on takovým Slovem naděje, záchrany a pomoci jistě je.

Neděle 27.12.2015 M. Žemlička